

Sholem Aleichem.

**Intsveyen a zekhs-un-
zekhtsik: a burlesk likhvoyd
khanike.**

In : Ale verk, vol. 6.

Nyu York, 1937, c1921.

BIBLIOGRAPHIC RECORD TARGET
YIVO INSTITUTE FOR JEWISH RESEARCH

Master negative Storage Number Y-2005- 1909.25

Sholem Aleichem, 1859-1916.

Intsveyen a zekhs-un-zekhtsik: a burlesk likhvoyd khanike.

In : Komedyes. Spetsyele "Morgn-frayheyt" oysg.

Nyu York : Morgn-frayheyt, 1937, c1921.

Pp. 291-303.

Ale verk fun Sholem-Aleykhem ; 6

1. Yiddish drama.--lcsh

I. United States-New York-New York II. Sholem Aleichem, 1859-1916.

Works. 1937 ; 6.

ID : NXYH01-B20780

CC: 9114 DCF: [HBR]

CALL #: /12427

Reduction ratio

X 10.0

אינצווייזען א
זעכס - און - זעכציג

א בורלעסס לכבוד חנוכה.

געשריבען פונ'ם מחבר אין זיינע יונגע יאָהרען
און באַארבייט פון איהם אין יאָהר 1916

די פארשוינען:

רבי יאנקעל פעטאד. א איד א נגיד, שוין אין די יאָהרען.
דאס אנדערע מאל חתונה געהאט.

מאדאם פעטאד. זיין ווייב. א „מאדאם“. יונגער פון איהם
מיט א יאָהר פערציג.

דאקטאר לאַקריץ. א יונגער דאקטאר-מעדיצין.

נאפאלי. א יונגערמאן איין אפטייקער. טראגט בלויע ברילען.

גלאק. א ווינקעל-אדוואקאט. רעדט העכער האלב רוסיש.

די געשיכטע קומט פאר חנוכה, אין א קליין שטערמעל, נים ווייט פון יערושלים.
מיט א יאָהר דרייסיג צוריק.

[א זאל. שען אויסגעפוצט, נוט באלייכטעט. די שפיעגלען לייכטען.
דורך איין אפענער טיר, פון דרויסען, קומט אריין יאנקעל
פערט א.ד. בלייבט שטעהן פאר'חידוש'ט, קוקט זיך ארום אויף
אלע זייטען. רעדט צו זיך אליין].

יאנקעל פערט א.ד. [מיט'ן באנאזש אין די הענט]. אפען
טיר און טויער... נישטאָ קיין משוגע'נער הונט... עס ברענען
ליכט... אָנגעצונדען אלע לאַמפּען — אַ גאַנצע לימענאַציע ביי
מיר אין שטוב!... אַ יום-טוב!... [לאזט אַראָפּ דעם באַנאזש]. לכבוד
חנוכה... אזא יום-טוב! אַ ווערטעלע אויסצורעדען — ח-נו-כה!...
מהכתיתי, פאַר וואָס ניט? אידען בענטשען חנוכה-ליכטלעך —
מעג מען זיך פרעהען... נאָר וואו איז דאָס מיין מאַדאַם? [קלאַפּט
מיט'ן שטעקען אין טיש]. ריוועלע! רבקה! מאַדאַם!... [קנייטשט
מיט די פלייצעס]. מע הערט נישט און מע זעהט נישט!... [ער לאזט
זיך געהן ווייטער. דערזעהט אַ קארטעל, טראַגט דאָס צו צום לאַמפּ, טהוט'אָן
די בריקען און לייכט פאָוואַלי, קויב וואָס ער לעגט צונויף די אותיות איינ-
ציגווייז]. „רע-ווע-קא-לי-מאָ-נאָו-נאָ" ווער איז די רעוועקאַ
לימאָנאָוונאַ? דאָס איז ריוועלע! הייסט זי שוין נאָר רעוועקאַ?
לאָז זיין רעוועקאַ... און לימאָנאָוונאַ איז, אַפּנים, לייבאָוונאַ?...
די משמעות, אַז לייב איז אַ לימענע — איז פעטאָך אַ רעטאָך...
לאַמיר זעהען, וואָס שטעהט ווייטער? [לייענט]. „פאַ-פאַ-
פאַסלוטשאַו ח-ח-חנוכה פאַ-פאַ-פאַקאָרנישע פראָסס פאַ-
פאַ-פאַזשאַלאָוואַט נאָ טשאַשקו טשאַו".... הייסט עס, אַפּנים,
אָזוי גרויס, ווי לכבוד חנוכה האָט מען געלאָזט בעטען אויף אַ
גלעזעל טיי... וואָס פאַר אַ מחותן איז חנוכה מיט אַ גלעזעל טיי?
חנוכה איז מען זיך נוהג, מע באַקט לאַטקעס. לכבוד חנוכה האָט

אונז די תורה געהייסען עסען לאמקעס, און משה רבינו האָט צו
ליעב דעם הייליגען יום-טוב פאָזאָוואָליט שפיעלען אין קאָרטען...
מאכען אינצווייזען אַ זעכס-און-זעכציג, אָדער אין דריי הענט אַ
פינגער-הונדערט-איינס... ששש... [הערט זיך אַיין]. עמיצער רעדט.
כ'וואָלט געמעגט שווערען, אז ס'איז דעם דאָקטער'ס קול... וואָס
טהוט דאָ דער דאָקטער? וויעדער געווען? צי גלאַט אזוי אַ גאָסט
לכבוד חנוכה? ... כ'וואָלט אַ בעלן זיין הערען, וואָס רעדען זיי?...
באהאלטען זיך ערגיץ אין אַ שאַפּע, און פון דאָרטען, דורך אַ שפּאַ-
רינקעלע, זעהען, וואָס סע טהוט זיך דאָ, בשעת איך בין ניטאָ אין
דער היים... ששש... מע געהט! טאָמער וואָלט געווען אַ סברה,
איך זאָל מיך דאָ צוועצען ערגיץ אין אַ ווינקעלע? [ער קוקט זיך
ארום אויף אלע זייטען]. אָדער באַהאלטען זיך אונטער דער קאָנאָפּע?
[ער דערהערט אַ סקריפּ פון דער טיר, טהוט ער זיך אַ וואַרף אונטער'ן מיט
מיט'ן באַנאָש. — עס עפענט זיך די אינווענינסטע טיר און עס קומען-אָר זיין די
מאָדאָס פּעטאָד מיט'ן דאָקטאָר לאַקרייז. דער דאָקטאָר דריקט
איהר די האַנט].

מאָדאָס פּעטאָד. וואָס קוועטשט איהר מיך אזוי די
האַנט? אלס דאָקטאָר? צי גלאַט אזוי, אויס גוטפריינטשאַפּט?
דאָקטאָר לאַקרייז. גלאַט אזוי, אויס גוטפריינט-
שאַפּט...

מאָדאָס פּעטאָד. פאַר וואָס זשע זענט איהר מיך
אזא גוטער פריינט? מצד רחמנות, צי מצד עפּים אנדערש?...
דאָקטאָר לאַקרייז. ערשטענס, טאָקי מצד רחמנות,
אז איהר דאַרפט האָבען אזא פּעטאָד פאַר אַ מאַן... און, צווייטענס,
איז מיינ סימפּאטיע צו אַיך...

מאָדאָס פּעטאָד. [פאַרשטעלט איהם דאָס מויל מיט דער
האַנט]. נישט גערעדט! פאַרגעסט ניט, אז איך בין אַיין אנשטענ-
דיגע פרוי...

דאָקטאָר לאַקרייז. [א קוש די האַנט]. קענען דער
נאָטור, מאָדאָס, קאָן מען נישט געהן...

מאָדאָס פּעטאָד. געהן זאָלט איהר שוין ווייסט איהר
וואוהין!...

דאָקטאָר לאַקרייז. איך באַדאַרף טאָקי געהן מאַכען
אַ פאַר וויזיטען. דער עולם, קיין עין-הרע, קרענקט צו ביסלעך.
דערווייל זייט מיר געזונט און שטאַרק. איך לויף אַוועק אויף אַ
קורצע וויילע. אין אַ האַלבע שעה קום איך צוריק, וועלען מיר
מאַכען לכבוד יום-טוב אינצווייזען אַ זעכס-און-זעכציג.

מאָדאָס פּעטאָד. אָדער אינדרייען אַ פינגער-הונדערט-
איינס?...

דאָקטאָר לאַקרייז. ניין! בעסער אַ זעכס-און-
זעכציג אינצווייזען. אַדיע! [ער געהט אַוועק. די מאָדאָס — איז דער
אנדערער טיר. פון אונטער'ן מיט קריכט אַרויס פּעטאָד].

יאַנקעל פּעטאָד. [רויט ווי אַ צוויק]. אַט דאָס ווערט
אָנגערופען אַ גלעזעל טיי? אין זעכס-און-זעכציג לכבוד יום-טוב
שפיעלען זיי?... וואָרט-צו, דו יאָקטער איינער, עס וועט אַ רוח
אין דיין טאָטענ'ס ערד אַריין! [עס הערט זיך אַ קלונג. פּעטאָד באַהאַלט
זיך אונטער'ן מיט. עס קומט אַריין פון דרויסען נאָפּטאָלין דער אַפּטייקער.
פון דער אנדערער טיר — די מאָדאָס פּעטאָד].

נאָפּטאָלין. [לויפט אַקענען דער מאָדאָס פּעטאָד, וויל זי אַרום
האַפּען קושען]. באַז זשור, מאָדאָס! מיט אַייער קאַרטעל האָט איהר
מיך פשוט מחיה געווען!

מאָדאָס פּעטאָד. [שטויסט איהם אַפּ פון זיך]. נאָר אַהן
הענט! ... וואָס האָט איהר זיך אזוי אָנגעפאַרפומירט מיט פאַר-
פּומען? סע שמעקט פון אַיך, ווי פון אַיין אַפּטייק.

נאָפּטאָלין. אַרום וואָס מע געהט, מיט דעם שמעקט
מען... וואו איז אַייער היהנערפרעסער?

מאָדאָס פּעטאָד. וואָסער היהנערפרעסער?

נאָפּטאָלין. אַייער אַלטער.

מאָדאָס פּעטאָד. [קאָקעמירט]. מיינ אַלטער? ער איז
נאָרניט אזוי אַלט...

נא פטא לי. פאר אזא בומאנטשיק, פאר אזא באמבאנ-
טשיק, ווי איהר, איז ער שוין צוראלט... [ווי זי ארומנעמען].

מאדאם פעטאד [שמויט איהם אפ]. איך האב אייך
אין מאל געזאגט: אהן הענט!...

נא פטא לי. איהר פארגעסט, אז איהר זענט מיר א
קרובה...

מאדאם פעטאד. טאקי א קרובה, נאך פון דער
ווייטען...

נא פטא לי. [באלעריגט]. איהר זענט צו מיר ערנער, ווי
צו א פרעמדען...

מאדאם פעטאד [קוקט איהם איז די אויגען]. ווי צו א
פרעמדען? וועמען מיינט איהר דאס?

נא פטא לי. די וואנט מין איך...

מאדאם פעטאד. איך ווייס, וועמען איהר מיינט...
איהר מיינט דעם דאקטאר לאקריץ... איהר זענט איהם מקנא... א
מצוה אויף אייך — גער, גער, גער!... [ווייזט איהם מיט פינגער].

נא פטא לי. [אנגעברוגט]. באן סוואר, מאדאם! [געזע-
נענט זיך מיט איהר].

מאדאם פעטאד [טהוט איהם א ציה ביי דער נאז]. ווייט
נאך נישט אזוי גדולדיג ביי זיך, פאני! איך האב פיינט, אז מע
בלאזט זיך... קומט, וועלען מיר דערוויילע טרינקען צו גלעזלעך
סיי, נאכדעם וועלען מיר לכבוד יום-טוב...

נא פטא לי. מאכען אינצווייט א זעכס-און-זעכציג...?
מאדאם פעטאד. וואס איז אייך געפעלען אינצווייט
א זעכס-און-זעכציג? פאר וואס ניט אינצווייט א פינף-הונדערט-
איינס?

נא פטא לי. ניין! בעסער אינצווייט א זעכס-און-
זעכציג... פאלגט מיר, מאדאם... [זיי געזען אוועק — פון אונטער-
מיט קריכט ארויס יאנקעל פעטאד].

יאנקעל פעטאד [רויט ווי פייער]. גוטע פריינט,
קרובים נאך? ... און אלע ווילען לכבוד יום-טוב בעסער א זעכס-
און-זעכציג אינצווייט, ווי איידער אינצווייט א פינף-הונדערט-
איינס! וואס זאל דאס באדייטען? כ'וועל אייך געבען א זעכס-
און-זעכציג — זעכס און זעכציג מכות אויף דער נאז וועט זיך אייך
זעצען! [עס הערט זיך א קלונג. פעטאד באהאלט זיך אונטער'ן מיט. עס
קומט אריין דער ארוואקאט גלאק, איין אויסגעפוצטער. פון דער אנדערער
סיד — מאדאם פעטאד].

גלאק [שארט מיט די פיס]. מאיא פאטשטעניע, מאדאם!
ווי אזוי טשואווסטוועט איהר זיך אין געזונט? ... אייערע נער-
ווען האבען זיך אוספאקאיעט, פא קראיני מיערע, זינט אייער
סטאריקאשקע איז אוועקגעפאהרען אויף טארגעס? ... נאט זאל
העלפען, די טארגעס זאלען זיך פראדאקלזשאיען האטשבי א וואך
צוויי אדער דריי!...

מאדאם פעטאד [קאקעטיש]. וואס זשע וועט אייך
ארויסקומען דערפון?...

גלאק. נארינט. וואס דארף מען איהם דא, דעם סטאר-
קאשקע? ... קסטאטי, וואס האב איך אייך געוואלט פרעגען? יא!
וואס הערט זיך מיט דער דוכאוונע זאוועשטשאניע? ... ווען וועט
ער אייך אבעזפעטשען?...

מאדאם פעטאד [אומעמיג]. אד! ער וויל נישט
הערען, נישט זעהען...

גלאק [מיט מיטלייד]. ניעאוזשעלי? א פאלנע אטקאז?
וואס איז די פריטשינע?

מאדאם פעטאד. די פריטשינע איז, וואס ער האט
מורא שרייבען א צוואה... נאך א צוואה, זאגט ער, שטארבט מען...
גלאק. איהר אודיווליאיעט מיר, מאדאם! איהר זענט,
דאכט זיך, א ראזסודיטעלנע זשענשטשינע — און לאזט זיך איינ-
רעדען אזעלכע גלופאסטען! איהר ווייסט, אז אייער סטאר-
קאשקע טהוט א שטארב, נעמט-צו די טאכטער מיט'ן איידעם אינ-

גאנצען, דאָ נימאָשק, און אייך שטעלט מען אַרײַם, איזווייניטע, א פייג!...

מאדאם פעטאָך. א פערטעל קומט דאָך מיר פאָר זאקאָנו...

גלאָק. פאָרזאקאָנו קומט אייך א פערטעל — ווייסט איהר ווען? אז ער האפט א קאָנדראַשקע, דאָס הייסט, אז גאָט העלפט, ער שטאַרבט אַוועק ווּניעזאַפּנאַ, אומגעריכט... נאָר טאָמער, גיע דאָי פאָך, האָט ער פון פריהער נאָך א דוכאַוונע זאַוועשטשאַניע, א צוואה הייסט עס, טאָגדאָ איז דיעלאַ דריאַן!...

מאדאם פעטאָך. דערצו איז דאָ איין עצה...

גלאָק. נאפרימער? בעטען דעם אפטייקער נאפמאלין, ער זאָל איהם איינגעבען א פאַרציע מישיאַק מיט ביטער-וואסער? מאדאם פעטאָך. [קוקט איהם אן]. איהר זענט משוגע, צי חסר-דעה? [טרעט אָפּ].

גלאָק. דושענקא! איך האָב געשוטיעט, געמאַכט א נאסמיעשקע...

מאדאם פעטאָך. פאר אַזעלכע נאסמיעשקעס נעמט מען ביי מיר דעם וועג... דאָס ווייסט איהר?

גלאָק. [ציהט איהר אויס א האנט]. איזווייניטע, לאָמיר זיך פאַמירען! [וויי איהר שענקען א קוש].

מאדאם פעטאָך. [שטויסט איהם אָפּ]. פּע, שעמען מענט איהר זיך. איהר האָט דאָך א ווייב!...

גלאָק. [לאכט]. א כפרה צעהן ווייבער פאר אייער איין ווונליכער!

מאדאם פעטאָך. ששש... דאָרטען זיצט דער אפטייקער! קומט, וועלען מיר טרינקען צו גלעזלעך טיי. מיר האָבען דאָך היינט עפּים חנוכה אויף דער וועלט...

גלאָק. וועלען מיר אפשר, פאָ עטאַמו סלוטשאַיו, מאכען אינצווייען א זעכס-און-זעכציג?

מאדאם פעטאָך. בראַש ווילען זיי אַלע אינצווייען א זעכס-און-זעכציג!... פאר וואָס גיט אינדרייען א פינג-הונדערט איינס?

גלאָק. [געהט איהר נאָך]. ווינטילי, — עס איז טיסיאַטשו ראָז בעסער אינצווייען א זעכס-און-זעכציג! [זיי געהען אָפּ]. פון אונטער'ן טיש קריכט אַרויס פעטאַד.

יאַנקעל פעטאָך. [ווישט זיך דעם שווייט מיט דער פאַלע]. פו! אויסגעשטאַנען א שוויצבאָד!... גוטע פריינט!... געבען עצות!... ווילען מיינער פטור ווערען!... מיך ירשה'נען!... טבות מיט בכורות!... מאָרנענדיגען טאָג שרייב איך א צוואה און זאָג-אַפּ אינגאנצען דער טאָכטער!... אצינד פאַרשטעה איך שוין, וואָס דאָ טהוט זיך!... מע האָט מיר אָבער געזאָגט: „צו וואָס טויג אייך א מאדאם? און נאָך אַזאַ יונגע מאדאם?“... [ער טהוט זיך א פאטש אין שטערן]. אַלמער נאָר! פעטאַד איינער! א „מאדאם" האָט זיך דיר פאַרוואָלט אויף דער עלטער?... אָנ-געטריבען א פולע שטוב מיט גוטע פריינט! דאָקטוירים! אפ-טייקערס! אַרוואַקאַטען! און יעדער פון זיי וויל לכבוד יום-טוב דוקא אינצווייען א זעכס-און-זעכציג! זעכס און זעכציג מאָל א רוח אין אייער טאַטענ'ס פערעטאַטען!... ששש... מע געהט... [ער באהאַלט זיך צוריק אונטער'ן טיש. עס קומען אן אַלע: די מאדאם פעטאַד, דער אפטייקער נאפמאלין, גלאָק דער אַרוואַקאַט און אויך דאָקטאָר לאַקרייז, וועלכער קומט אַריין פון דרויסען. אַלע פיער זעצען זיך אַרום טיש, ציהען אויס די פיס].

דאָקטאָר לאַקרייז. [רייכט די הענט. צו אַלעמען]. דער עולם, אָהן עין-הרע, קרענקט צו ביסלעך... [צו דער מאדאם]. וואָס איז דאָ ביי אייך אונטער'ן טיש, א פוס-בענקעלע? ס'איז עפּים ווייך...

נאפמאלין. איך פיהל אויך עפּים א ווייכע זאך...

גלאָק. איך פאַלאַגאָיע, אז עס דאַרף זיין א קאָוויאָר... אַדנאַקאָ, נאָספאָדאָ, די צייט שטעהט גיט!...

מאדאם פעטאד [מאשט קארטען]. אלזא! שפיעלען
מיר, הייסט דאס, אלע פיער לכבוד דעם הייליגען יום-טוב חנוכה.
א פינה-הונדערס-איינס? ווערט עס אנגערופען "מיט א באָלואן" ...
דאָקטאָר לאַקרייז. מיר האָבען דאָך געשמעסט —
אינצווייזען א זעכס-און-זעכציג! ...
נאָפּטאָלייז. ווי געשיקט זיך עס אינצווייזען, אז מיר
זענען דריי? ...
גלאַק. גאָספאָדא! פאָסלושאַיטע — איכ'ל אייך געבען
א סאָווייט, וועט איהר אלע זיין אודאָווליעטוואָרעט. לאָז אים
ליכער פון אונז פאָ אַטשערעדי שפיעלען מיט דער האָזיאַוושקע אינ-
צווייזען א זעכס-און-זעכציג! ... איך וועל זיין דער ערשטער ...
דאָקטאָר לאַקרייז. וואָס עפּים איהר? און וואו
בין איך?
נאָפּטאָלייז. און וואו בין איך? [פון אונטער'ן טיש
קריכט אַרויס יאַנקעל פעטאד, א צעקנייטשטער, א צעטראַטענער, איין אויס
געשמירטער].
יאַנקעל פעטאד. און וואו בין איך? ...
מאדאם פעטאד. אד! ס'איז מיר ניט גוט! [פאלט
חלשות. אלע בלייבען דערשטוינט].
יאַנקעל פעטאד [צום דאָקטאָר לאַקרייז]. נו? וואָס
שוויינט איהר? די מאדאם חלש'ט. איהר זענט דאָך א דאָקטער! ...
א פראָפעסער! ...
דאָקטאָר לאַקרייז [ווייזט אויפ'ן אפטייקער]. נאָפּטאָלייז
דער אפטייקער וועט אַ לויף טהון צו זיך אין דער אפטייק ברענגען
א מיסטורעל... איך דאַרף געהן צו מיינע פאַציענטען... דער
עולם, פארשטעהט איהר מיר, קרענקט... [רוקט זיך צו דער טיר].
נאָפּטאָלייז. אָהן א רעצעפט קאָן איך ניט אַרויסגעבען
קיין מיסטורעל... [רוקט זיך צו דער טיר].
גלאַק. אָדנאַקא, א שענער דאָקטאָר! א שענער אפטייק-
ער! איהר זענט ביידע גוטע טרוסקען! ... וופראַטשעם, איזיר-

ניטיע — איך האָב קיין צייט ניט... איך דאַרף ספיעשען אַהיים...
[רוקט זיך צו דער טיר].
יאַנקעל פעטאד. אזוי? איהר ספיעשעט אַהיים?
איהר האָט קיין צייט ניט? און אינצווייזען א זעכס-און-זעכציג
האָט איהר אלע צייט? זעכס און זעכציג מכות אייך אין די
ביינער. ממזרים! זעכס און זעכציג מאָל זאָל א רוח אין אייער
טאַטענ'ס טאַטען פערעטאַטען!!!

פאָרהאַנג.

